

Asianro 1205/05.21.00/2021

§ 177**Asiakasmaksulain osittaisuudistus ja asiakasmaksujen omavastuuosuuksien periminen ja muutoksenhaku vammaispaalveluissa 1.1.2022 alkaen**

Palveluyksikön johtaja Katarina Leino 30.11.2021:

Kunnallisten sosiaali- ja terveystalvelujen asiakasmaksut määritellään laissa (734/1992) ja asetuksessa (912/1992) sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista. Lakiin on tullut osittaisuudistus (1201/2020). Muutokset ovat tulleet voimaan 1.7.2021.

Maksuttomia sosiaalipalveluja koskevaan lain 4 §:ään ei ole tehty muutoksia osittaisuudistuksessa. Näin ollen vammaispaalvelujen maksuihin ei ole tullut muutoksia.

Asiakasmaksulain 2 a §:ssä todetaan, että maksujen perintä kuuluu kunnalle. Tässä ei varsinaisesti tule kyseeseen oikeustilan muutos. Osittaisuudistuksen yhteydessä on noussut tarkasteluun asumispaalvelujen järjestämisvastuu ja sisältö, mistä säädetään vammaispaalvelujen palveluasumisen osalta VpA 10 §:ssä sekä kehitysvammaisten asumisen osalta kehitysvammalain 2 §:ssä. Säännökset lähtevät siitä, että tarpeen mukaisesti palveluihin kuuluvat (tarvittaessa) ateriapalvelut / avustaminen ruokataloudessa.

Ateriapalvelujen kuuluessa kunnan järjestämisvastuulle, asiakasmaksun niiden osalta perii kunta. Jos asiakkaan tarpeen mukaisesti palveluihin ei kuulu ateriapalvelut (asiakas valmistaa itse ateriansa, haluaa tilata ateriat valitsemaltaan taholta), kyseessä ei ole kunnan järjestämä palvelu eikä asiakasmaksua peritä.

Vammais- ja kehitysvammalain mukaan järjestetyissä asumisen ostopalveluissa on Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alueella yhteensä 50 asiakasta. Kehitysvammalain mukaan järjestetyissä Raision omissa asumisyksiköissä (Kotikulta ja Nalli) on 38 asiakasta. Ateriamaksut ovat vaihdelleet ostopalveluiden yksiköissä sekä Raision omissa asumispaalveluissa. Asiakasmaksujen osittaisuudistuksen mukaan asumisen ostopalveluista on perittävä samat maksut kuin kunnan itsensä tuottamista palveluissa.

Vammaispaalvelulain sekä kehitysvammalain mukaiset asumisen ostopalvelut ovat kilpailutettuja palveluita. Asumispaalveluiden puitesopimuksissa on määriteltty aterian vuorokausihinnat. Kehitysvammaisten palveluasumisessa ateriapalveluiden kokonaishinta on saanut olla enintään 15 € / vrk ja vammaisten asumispaalveluissa 14 € / vrk.

Erityishuollosta perittäviin maksuihin sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista säädetyn lain 2 §:ä, jonka mukaan palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen. Raision omista kehitysvammaisten asumispalveluissa asiakasmaksut on viimeksi tarkastettu vuodelle 2014 (Raision sosiaali- ja terveystalvutakunta 11.12.2013 / 253).

Kehitysvammaisten henkilöiden erityishuoltona tuotetun ateriapalvelun hinta Nallin ja Kotikullan pysyvässä palveluasumisessa on ollut 7,47 € / vrk ja puolipäivän hinta ollut 4,80 € / vrk. Avotoiminnassa, joka sisältää päivä- ja työtoiminnan sekä asumisharjoittelun, ateriapalvelun hinta on ollut päivällisen osalta 5,58 € / vrk ja välipalan osalta 1,40 € / vrk. Vuoden 2014 alusta ollut käytössä kehitysvammalain mukainen pitkäaikaisen palveluasumisen ylläpitomaksu: 40 € / kk (maksu 1) tai 45 € / kk (maksu 2). Asumisen ylläpitomaksuun on sisällytetty asumiseen liittyviä oheispalveluita; sauna, pyykkihuolto ja pesuaineet. Ylläpitopaketti 1 on pitänyt sisällään siivous- ja pyykinpesuaineet ja -tarvikkeet, sekä vaatehuoltotilojen käytön. Ylläpitopaketti 2 on pitänyt sisällään paketti 1:n ja saunamaksun.

Raision kaupungin ruokapalvelupäälliköltä on pyydetty ajantasainen ilmoitus ateriapäivän verottomasta hinnasta. Perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen. Raision kaupungin ruokapalveluiden määrittämä ateriapäivähinta määrittää ateriahinnan niin asumispalveluiden ostopalveluissa kuin omista asumispalveluissa. Asiakasmaksujen osittaisuudistuksen mukaan asumisen ostopalveluista on perittävä samat maksut kuin kunnan itsensä tuottamista palveluissa.

Vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua myönnetään vaikeavammaille henkilölle, jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia liikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Vammaispalvelulain mukaisena kuljetuspalveluna myönnetään 18 yhdensuuntaista jokapäiväiseen elämään liittyvää matkaa kuukaudessa, työ- ja opiskelumatkoja sekä päivätoiminnan matkoja. Vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun piirissä on yhteensä 409 asiakasta Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alueella. Raisiolaisilla asiakkailla kuljetuspalvelualueena ovat 1.1.2022 alkaen; Raisio, Turku, Kaarina, Rusko, Masku ja Naantali. Ruskolaisilla asiakkailla kuljetuspalvelualueena ovat 1.1.2022 alkaen; Rusko, Raisio, Turku, Kaarina, Masku ja Nousiainen.

Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alueella vammais- ja kehitysvammalain mukaisten pitkä- ja lyhytaikaisen asumisen, asumisharjoittelun sekä työ- ja päivätoiminnan ateria- ja ylläpitomaksut sekä kuljetuspalveluiden omavastuuosuudet ovat 1.1.2022 alkaen seuraavat:

Ateriavuorokauden hinta 14 € / vrk:

- aamupala	1,50 €
- lounas	5,50 €
- päivällinen	5,50 €

- iltapala 1,50 €

Aterioiden laskutus toteuman mukaan.

Ylläpitomaksu kehitysvammalain mukaan.

Kehitysvammalain perusteella järjestetyn pitkäaikaisen palveluasumisen ylläpitomaksuun sisältyy: yhteisissä tiloissa käytössä olevat laitteet, välineet ja muut tarvikkeet. Ylläpidolla tarkoitetaan tavanomaisia menoja, josta henkilölle aiheutuisi kustannuksia joka tapauksessa. Ylläpitomaksua ei peritä hoivasta ja huolenpidosta.

Ylläpitomaksu kehitysvammalain mukaan 40 € / kk

Maksuasetuksen 6 §:ssä tarkoitettua vammaispalvelulain mukaisesta kuljetuksesta peritään seuraavat omavastuuosuudet yhdensuuntaisesta matkasta seudullisen Föli-joukkoliikenteen ja Raision ja Ruskon sisäisen liikenteen alueella:

- Aikuinen 3,00 euroa
- Lapsi alle 15 v 1,50 euroa
- VpL:n mukainen työmatka 1,70 euroa

Vammaispalvelulain mukaisesta päivätoiminnan kuljetuksesta asiakasmaksuna peritään joukkoliikenteen omavastuun suuruinen osuus yhdensuuntaisesta matkasta.

Muilla matkoilla noudatetaan linja-autoliikenteen vakiovuoron mukaista tak-saa.

Erytishuoltolain mukaan myönnettyt työ- ja päivätoimintaan liittyvät kuljetukset ovat asiakkaille maksuttomia.

Maksun perimistä koskevalla lain 2 a §:llä selkiytetään siis sitä, että maksun periminen kuuluu nimenomaan kunnalle eikä kunta voi siirtää palveluntarjoajalle oikeutta maksun perimiseen (maksun periminen, laskun ja päätöksen sisältö sekä muutoksenhaku; asiakasmaksulaki 2 a, 2 b, 15 §).

Ostopalveluista peritään samat maksut kuin kunnan itsensä tuottamista palveluista. Asiakkaan oikeusturvaa edistetään ja varmistetaan laissa eri tavoin. Laissa on täsmennetty muun muassa maksuja koskevan laskun ja päätöksen sisältövaatimuksia sekä muutoksenhakuun liittyvää sääntelyä. Kunnan on annettava asiakkaalle maksua koskeva lasku sekä päätös. Laskun ja päätöksen vähimmäisisällöistä säädetään tarkemmin lain 2 a ja 2 b §:ssä. Laskussa on muiden laskutustietojen ohella oltava ainakin tieto mm. siitä, mistä palvelusta maksu peritään, maksun suuruus ja peruste, kenen tuottamasta palvelusta maksu peritään sekä yhteystiedot lisätietojen antajataholle.

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta

08.12.2021

Lain 15 §:ssä säädetään, että asiakasmaksua koskevaan päätökseen ja laskuun saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimusohje on lisättävä laskuun, joka ei koske maksukyvyn mukaan määräytyviä maksuja. Muutoksilla on haluttu täsmentää ja korostaa sitä, että kaikkiin asiakasmaksuihin, myös ns. tasasuoruisiin asiakasmaksuihin, voi hakea muutosta. Myös asiakkaan tiedonsaanti-oikeutta on korostettu.

Oheismateriaalina sosiaali- ja terveysministeriön kuntainfo 2/2021 asiakasmaksulakiin tehdyistä muutoksista.

Oheismateriaali 6 Kuntainfo 2 2021

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveysjohtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta merkitsee tiedoksi asiakasmaksulain osittaisuudistuksen ja asiakasmaksujen ja omavastuuosuuksien perimisen ja muutoksenhaun muutokset vammaispaalveluissa 1.1.2022 alkaen ja antaa sosiaali- ja terveystalveluille oikeuden tehdä asiakasmaksuihin sekä niiden perintään tarvittavat yllä mainitut muutokset lain mukaisesti.

Päätös

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi

Tiina Oja, sosiaali- ja terveyskeskuksen hallintopalvelut
Leena Koskikallio, Sosiaali- ja terveyskeskuksen hallintopalvelut
Sari Tanninen, Hoito- ja vammaispaalvelut
Katarina Leino, Hoito- ja vammaispaalvelut

